

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių

(COM(2018) 132 final)

(2018/C 440/22)

Pranešėja: **Giulia BARBUCCI**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2018 5 14
Teisinis pagrindas	SESV 292 straipsnis kartu su 153 straipsnio 1 dalies c punktu, 153 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa ir 352 straipsniu
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2018 7 19
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 9 20
Plenarinė sesija Nr.	537
Balsavimo rezultatai	148/39/32
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK, atsižvelgdamas į pagrindines tarptautines priemones, mano, jog kiekvienas asmuo turėtų turėti **teisę į deramą gyvenimą, socialinę apsaugą** ir apsaugą nuo įvairių pagrindinių pavojų darbe ir per visą gyvenimą, įskaitant sveikatos priežiūrą ir teisę į orią pensiją ir senatvę. Tinkama pagal nestandartines darbo sutartis dirbančiųjų ir savarankiškai dirbančių asmenų aprėptis padėtų siekti šio tikslo pagal Europos socialinių teisių ramsčio principus, kurie dabar turi tapti realybe. Jų galimybės gauti sveikatos priežiūros, motinystės ir tėvystės, neįgalumo ir senatvės išmokas ir su jomis susijusias įmokos turėtų būti garantuojamos.

1.2 EESRK primena, kad **galimybės naudotis socialinės apsaugos sistemomis** yra svarbus sąžiningesnės visuomenės elementas ir esminis našios, sveikos ir aktyvios darbo jėgos komponentas. **Socialinio tvarumo** ⁽¹⁾, kaip ES politikos formavimo ir įgyvendinimo principo, atkūrimas siekiant platesnio tikslo sukurti vienodas socialines sąlygas, kai kiekvienas pagal tas pačias taisykles ir panašiomis sąlygomis gali naudotis socialine apsauga, turėtų būti bendras visais lygmenimis veikiančių institucijų, organizuotos pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių tikslas.

1.3 EESRK rekomenduoja valstybėms narėms prireikus įgyvendinti rekomendaciją pasitelkiant konkrečius **veiksmų planus**, kurie, be kita ko, būtų pagrįsti Europos Komisijos poveikio vertinime, pridedamame prie rekomendacijos, nurodytais trūkumais, ir parengtų ataskaitą visapusiškai dalyvaujant socialiniams partneriams ir organizuotai pilietinei visuomenei.

1.4 EESRK teigiamai vertina pagrindinį tikėtiną rekomendacijos įgyvendinimo poveikį, nes jis bus naudingas piliečiams, darbuotojams ir įmonėms, t. y.: **didesnis rizikos pasidalijimas, pajamų saugumas, darbo rinkos dinamika, didesnis našumas, geresnis išteklių paskirstymas ir**, be kita ko, **mažesnis asmenų nesaugumas ir skurdas**.

1.5 „EESRK mano, kad būtų galima rasti visapusišką sprendimą **pagal naujas užimtumo formas dirbantiems darbuotojams**, siekiant spręsti su socialiniu draudimu susijusias jų teisių pripažinimo problemas vykdant bendrą finansavimo sistemos reformą. EESRK ragina valstybes nares ieškoti sprendimų, kaip būtų galima finansuoti socialinės apsaugos sistemas taikant priemones, kurios užtikrintų jų tvarumą ir atitiktų poreikį sudaryti galimybes šiomis sistemomis naudotis pagal naujas darbo formas dirbantiems asmenims“ ⁽²⁾.

⁽¹⁾ OL C 237, 2018 7 6, p. 1.

⁽²⁾ OL C 129, 2018 4 11, p. 7.

1.6 EESRK rekomenduoja, kad iniciatyvos, kurių imamasi įgyvendinant rekomendaciją, duotų **atitinkamą naudą ir garantuotą aprūpinimą**, įskaitant apsaugos priemones asmenims, kurie negali pasiekti minimalių teisių į išmokas ribų, visų pirma tiems, kurie negali dirbti, ir jų šeimoms. EESRK apgailestauja, kad iš rekomendacijos pašalintos bazinės pajamos, kaip nurodyta Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Poveikio vertinimas“⁽³⁾. EESRK jau 2013 m. ragino priimti Europos direktyvą, kurioje būtų nustatomos Europos minimalios pajamos, kurios „užtikrintų ekonominę ir teritorinę sanglaudą, apsaugotų asmens pagrindines teises, garantuotų ekonominių ir socialinių tikslų suderinamumą ir padėtų sąžiningai paskirstyti turtą ir pajamas“⁽⁴⁾.

1.7 **Amžius ir lytis** yra labai svarbūs veiksniai socialinės apsaugos sistemų prieinamumo požiūriu: į šiuos veiksnius būtina atsižvelgti numatant priemones, kurių reikėtų imtis įgyvendinant rekomendaciją.

1.8 EESRK pažymi, kad reikėtų numatyti ir skatinti socialinės apsaugos sistemų aprėpties ir galimybių jomis naudotis **veiksmingumą**, visų pirma tais atvejais, kai veiksmai apibrėžiami ir įgyvendinami nacionaliniu lygmeniu; tais atvejais, kai keičiasi asmenų darbo santykiai darbo rinkoje, reikėtų atsižvelgti į socialinių teisių **perkeliamumą** iš vienos socialinės apsaugos sistemos į kitą ir jų kaupimą.

1.9 EESRK mano, kad reikėtų išnagrinėti su sudėtingu reguliavimu ir kitais administraciniais aspektais susijusius klausimus, siekiant užtikrinti visišką **skaidrumą** ir padidinti žmonių informuotumą bei žinias apie jų pareigas ir teises; tai taip pat galima padaryti gerinant statistinių duomenų (suskirstytų pagal darbo santykius, amžių, lytį, negalios statusą, pilietybę ir pan.) kokybę.

2. Įžanga

2.1 Rekomendacija dėl socialinės apsaugos yra viena iš iniciatyvų, kurių Komisija ėmėsi pagal **Europos socialinių teisių ramstį**. Rekomendacija ir jos **pagrindiniai principai** atitinka ir dera su keliais iš dvidešimties pagrindinių Europos socialinio ramsčio principų ir Komisijos tarnybų darbiniu dokumentu; visų pirma pagal dvyliką principą „[d]arbuotojai (panašiomis sąlygomis ir savarankiškai dirbantieji), nesvarbu, kokia jų darbo santykių rūšis ir trukmė, turi teisę į tinkamą socialinę apsaugą“⁽⁵⁾.

2.2 Pagrindinis iniciatyvos tikslas – suteikti kiekvienam darbuotojui, visų pirma dirbančiam netipinį darbą, ir savarankiškai dirbantiems asmenims galimybę pasinaudoti **konkrečiomis ir veiksmingomis socialinės apsaugos priemonėmis**. Ja taip pat siekiama padėti valstybėms narėms ir papildyti jų veiksmus šalinant spragas ir sudarant teisingas ir proporcingas galimybes visiems dirbantiems žmonėms, neatsižvelgiant į jų užimtumo statusą, naudotis socialine apsauga⁽⁶⁾.

2.3 Pirma, rekomendacijoje siūlomomis priemonėmis siekiama „pašalinti ar sumažinti kliūtis, kurios trukdo socialinės apsaugos sistemoms užtikrinti tinkamą asmenų socialinę apsaugą, **neatsižvelgiant į jų darbo santykių rūšį ar statusą darbo rinkoje**“. Tačiau Rekomendacijoje atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją kurti savo socialinės apsaugos sistemas“⁽⁷⁾.

2.4 Rekomendacija taip pat siekiama užtikrinti, kad tinkamas **socialinės apsaugos lygis** būtų prieinamas visiems: „pajamų ir laiko ribos (teisę į išmokas suteikiantis laikotarpis, laukimo laikotarpiai, būtinasis darbo stažas, pašalpų mokėjimo trukmė) gali tapti nepagrįstai didelėmis kliūtimis kai kurių grupių nestandartinių darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinei apsaugai“⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Poveikio vertinimas“, pridedamas prie dokumento.

⁽⁴⁾ OL C 170, 2014 6 5, p. 23.

⁽⁵⁾ OL C 125, 2017 4 21, p. 10.

⁽⁶⁾ Taip pat žr. TDO rekomendaciją Nr. 202, kurioje pateikiamos gairės dėl minimalios socialinės apsaugos, kaip svarbiausio jų nacionalinės apsaugos sistemų elemento, nustatymo ir išsaugojimo.

⁽⁷⁾ Žr. rekomendaciją dėl socialinės apsaugos, p. 8, 14, § 10, 15 § 4, 23 § 8, 10.

⁽⁸⁾ Žr. rekomendaciją dėl socialinės apsaugos, p. 17 § 18.

2.5 EESRK apgailestauja, kad iš Tarybos rekomendacijos pašalintos bazinės pajamos. Neseniai atliktame EBPO tyrime⁽⁹⁾ teigiama, kad atsižvelgiant į sparčius pokyčius darbo rinkoje, vykstančios diskusijos dėl bazinių pajamų vis dėlto suteikia vertingos informacijos apie tai, kokios socialinės apsaugos nori visuomenė. Jau anksčiau EESRK yra pabrėžęs⁽¹⁰⁾, kad „minimalių pajamų įvedimas Europoje padės užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, apsaugoti pagrindines žmogaus teises, garantuoti ekonominių ir socialinių tikslų pusiausvyrą ir teisingai paskirstyti išteklius ir pajamas“; Komitetas taip pat ragino priimti pagrindų direktyvą ir „išnagrinėti minimalių pajamų Europoje finansavimo galimybes“.

2.6 Rekomendacijoje išdėstytomis priemonėmis ir principais, viena vertus, siekiama garantuoti **visų dirbančiųjų** (visų pirma pagal nestandartines darbo sutartis dirbančiųjų ir savarankiškai dirbančių asmenų) **socialinės apsaugos galimybes** ir, kita vertus, užtikrinti, kad **tinkama socialinė apsauga būtų garantuojama** visomis aplinkybėmis.

2.7 Europos ir nacionaliniai socialiniai partneriai ankstesniuose susitarimuose, bendrose deklaracijose ir per nacionalines kolektyvines derybas išsamiai nagrinėjo tinkamos socialinės apsaugos aprėpties visų darbuotojų atžvilgiu klausimą. Pavyzdžiui, Europos socialinių partnerių susitarimų dėl terminuotų sutarčių ir darbo ne visą darbo dieną preambulėse atkreipiamas dėmesys į poreikį „užtikrinti, kad socialinės apsaugos taisyklės būtų pritaikytos taip, kad atitiktų kintančias lanksčias užimtumo formas“. Savo 2015–2016 m.⁽¹¹⁾ darbo programoje Europos socialiniai partneriai atkreipė dėmesį į poreikį „užtikrinti socialinės apsaugos sistemų tvarumą ir prieinamumą visiems piliečiams“.

2.8 Europos socialiniai partneriai savo susirūpinimą išreiškė savo „Išsamioje užimtumo analizėje“, dėl kurios susitarta 2015 m.⁽¹²⁾ ir kurioje jie rekomendavo, kad „valstybės narės ir Europos Komisijai derėtų dirbti kartu sprendžiant korupcijos, mokesčių slėpimo ir mokestinio sukčiavimo problemas, kurios kenkia gerovės sistemoms, atsakingoms įmonėms ir asmenims“. Be to, jie rekomendavo valstybėms narėms bendradarbiaujant su socialiniais partneriais atlikti peržiūrą ir išsiaiškinti savo socialinių apsaugos sistemų tvarumo ir tinkamumo trūkumus bei stengtis užtikrinti, kad tokios sistemos ateityje toliau atitiktų žmonių, visų pirma labiausiai pažeidžiamų ir tų, kuriems gresia socialinės atskirties rizika, poreikius“⁽¹³⁾.

3. Bendrosios pastabos: aplinkybės

3.1 Kintantis darbo pasaulis. **Skaitmeninimas, demografiniai pokyčiai, energetikos pertvarka, globalizacija ir naujos darbo formos** – vyriausybėms, organizuotai pilietinei visuomenei ir socialiniams partneriams gali suteikti ir galimybių, ir iššūkių.

3.2 Kintančios darbo rinkos. Struktūrinės darbo rinkos reformos padidino darbo rinkų įvairovę, o tam tikri sutartiniai santykiai šiuo metu kai kuriose valstybėse narėse nepatenka į pagrindinių socialinės apsaugos priemonių taikymo sritį. Aplinkybių ir sistemų požiūriu **sutartinių susitarimų įvairovė** ir **dideli nacionaliniai skirtumai** nuolat auga: 2016 m. 14 proc. dirbančiųjų ES buvo savarankiškai dirbantys asmenys, 8 proc. buvo visą darbo laiką dirbantys laikini darbuotojai, 4 proc. buvo ne visą darbo laiką dirbantys laikini darbuotojai, 13 proc. buvo nuolatiniai ne visą darbo laiką dirbantys darbuotojai⁽¹⁴⁾.

3.3 Įvairiose šalyse galioja skirtingos socialinės apsaugos sistemos, tačiau visos šalys susiduria su **panašiais uždaviniais**: darbo rinkos transformacija ir teisės aktų pokyčiais, darbo jėgos senėjimu ir tendencija ilginti teisės aktais nustatytą pensinį amžių, mažu jaunimo ir moterų dalyvavimu darbo rinkose atsižvelgiant į kokybę ir kiekybę, žmonių, kurie yra didžiausioje atskirtyje nuo darbo rinkų arba jiems kyla didžiausia tokios atskirties rizika, integravimu, skaitmeninimu ir naujomis darbo formomis. Tam tikros socialinės apsaugos sistemos kuriamos taip, kad pagal jas socialinio draudimo įmokos sudaro dalį darbuotojo darbo užmokesčio. Sprendžiant šiuos naujus uždavinius į tai reikia atsižvelgti.

⁽⁹⁾ Basic income as a policy option: Technical Background Note Illustrating costs and distributional implications for selected countries (Bazinės pajamos kaip politikos priemonė: techninės pastabos, atspindinčios kaštus ir paskirstymo pasekmes pasirinktoms šalims), EBPO 2017 m.

⁽¹⁰⁾ OL C 170, 2014 6 5, p. 23.

⁽¹¹⁾ <http://resourcecentre.etuc.org/EU-social-dialogue-5.html>.

⁽¹²⁾ 2015 m. išsami užimtumo analizė – ETUC, BUSINESSEUROPE, CEEP, UEAPME.

⁽¹³⁾ Žr. 12 išnašą.

⁽¹⁴⁾ Eurostatas, 2016 m.

3.4 Turi būti įvertintas **lyčių įtaka** galimybei patekti į darbo rinką ir joje išlikti, taip pat įtrauktis / atskirtis socialinės apsaugos galimybių požiūriu. Moterys, taip pat jaunimas ir migrantai, dažnai yra nepakankamai atstovaujami naujų formų darbo vietose ⁽¹⁵⁾, o tai gali turėti grandininį poveikį socialinės apsaugos teisėms.

3.5 Amžius taip pat yra svarbus veiksnys galimybių naudotis socialine apsauga požiūriu: jaunesnės kartos yra labiau linkusios dirbti netipinį darbą („jaunesnio amžiaus (20–30 metų) grupės darbuotojų, dirbančių pagal laikinas sutartis, taip pat pagal kitos rūšies sutartis ar be sutarčių, procentinė dalis yra dvigubai didesnė, palyginti su kitomis amžiaus grupėmis“ ⁽¹⁶⁾). Ilgesnis perėjimo iš švietimo sistemos į standartinius darbo santykius laikotarpis gali turėti stabdomąjį poveikį atsižvelgiant tiek į socialinės apsaugos galimybes, tiek į būsimas pensijas, įskaitant poveikį dėl ypač suskaidytos darbo karjeros ⁽¹⁷⁾.

3.6 Socialinės apsaugos spragos, susidariusios dėl statuso darbo rinkoje ir darbo santykių rūšies, gali trukdyti pasinaudoti galimybėmis keisti statusą darbo rinkoje, jeigu dėl to tektų atsisakyti išmokų, ir galiausiai gali sulėtinti darbo jėgos našumo augimą. Taigi tokios spragos, be kita ko, gali neigiamai veikti verslą ir slopinti **konkurencingumą ir tvarų augimą**.

3.7 Dėl šio galimybių trūkumo taip pat gali būti piktnaudžiaujama užimtumo statusais, atsirasti nesąžininga konkurencija tarp bendrovių, kurios ir toliau moka socialines įmokas, ir tų, kurios to nedaro.

3.8 Ilgainiui grėsmė iškiltų nacionalinių socialinės apsaugos sistemų socialiniam ir ekonominiam tvarumui, ypač atsižvelgiant į dabartines demografines tendencijas ir nedarbo lygį.

4. Konkrečios pastabos: rekomendacijos esmė

4.1 EESRK pažymi, kad ankstesniuose ES lygmeniu priimtuose teisės aktuose (be kita ko, direktyvose 2010/41/ES, 2014/50/ES, (ES) 2016/2341) buvo bandoma pašalinti socialinės apsaugos sistemų spragas, tačiau iš preliminarių išvadų, pvz., dėl Direktyvos 2010/41/ES, matyti, kad kai kuriais atvejais tai nepadėjo užtikrinti veiksmingų savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių ⁽¹⁸⁾.

4.2 EESRK taip pat pažymi, kad Europos Komisija 2018 m. MAA laikosi tvirtos nuomonės, kad pajamų pakeitimas per socialinę apsaugą yra esminės svarbos siekiant panaikinti nelygybę, skatinti socialinę sanglaudą ir integracinį augimą ⁽¹⁹⁾.

4.3 Per pastaruosius keletą metų savarankiškai dirbančių asmenų skaičius Europoje apskritai šiek tiek sumažėjo ⁽²⁰⁾. Viena to priežasčių – nepakankamas šių darbuotojų apsaugos ligos atveju arba dėl kitų priežasčių, susijusių su asmeniniu gyvenimu (motinystė, tėvystė, šeimos priežiūra ir pan.), lygis arba tokios apsaugos nebuvimas. Todėl suteikus tinkamą apsaugos lygį, daugiau žmonių pradėtų dirbti savarankiškai ir tai darytų geresnėmis sąlygomis. Vis dėlto, labai svarbu, kad visais lygmenimis veikiančios institucijos kovotų su visų formų fiktyviu savarankišku darbu, įskaitant kovą tarpvalstybiniu mastu.

4.4 EESRK šiuo atžvilgiu teigiamai vertina ir pritaria rekomendacijoje pateiktam sprendimui žengti toliau, nei iš pradžių pasiūlyta poveikio vertinime, t. y. rekomenduoti privaloma tvarka išplėsti formalias garantijas visiems darbuotojams ir užtikrinti, kad savarankiškai dirbantys asmenys turėtų galimybes naudotis socialine apsauga privaloma tvarka nustatant formalias garantijas pagal nestandartines darbo sutartis dirbantiems darbuotojams ligos, sveikatos priežiūros išmokų, motinystės / tėvystės išmokų, senatvės ir neįgalumo išmokų, taip pat išmokų, mokamų įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ir susirgus profesinėmis ligomis atvejais, o savanoriškumo principo laikytis tik bedarbio pašalpų atveju. EESRK mano, kad mažas savarankiškai dirbančių asmenų dalyvavimas savanoriškose sistemose (mažiau nei 1–20 proc.) tais atvejais, kai tokios sistemos galioja, yra pagrindas imtis aktyvesnių veiksmų siekiant skatinti didesnę aprėptį ir apsaugą.

⁽¹⁵⁾ ILO: INWORK Issue Brief No 9, May 2017.

⁽¹⁶⁾ Žr. rekomendaciją dėl socialinės apsaugos galimybių, p. 2–3.

⁽¹⁷⁾ OL C 367, 2018 10 10, p. 15.

⁽¹⁸⁾ Žr. C. Barnard ir A. Blackham (2015 m.), Direktyvos 2010/41 dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo įgyvendinimas, Europos teisės ekspertų tinklo ataskaita dėl lyčių lygybės, atlikta Europos Komisijos Teisingumo generalinio direktorato užsakymu; žr. pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių, p. 9.

⁽¹⁹⁾ 2018 m. Europos semestras: metinė augimo apžvalga.

⁽²⁰⁾ Žr. Eurofound „The many faces of self-employment in Europe“.

4.5 Todėl priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti visapusišką savarankiškai dirbančių asmenų draudimą, vertintinos teigiamai. Tai apima pagalbą (prireikus) sutuoktiniams, t. y. sutuoktiniui arba partneriui, kuris dirba savarankiškai, kai padedantis sutuoktinis reguliariai ir aktyviai prisideda prie savarankiškai dirbančio asmens veiklos tokiu būdu, kurį galima laikyti pagrindine padedančiojo sutuoktinio veikla.

4.6 Visi piliečiai turėtų turėti galimybę pasinaudoti socialinės apsaugos sistemomis, kurios yra pajėgios mokėti **tinkamas išmokas**. Sistemos gali būti pagrįstos mokesčiais ir (arba) draudimu, o žmonės į jas įmokas mokėtų vienodai ir proporcingai savo gebėjimams (arba būtų atleisti nuo tokių įmokų), o išmokas gautų pagal savo poreikius, bent jau atsižvelgiant į tinkamą minimalų aprūpinimą ir atsargines socialinės apsaugos sistemas.

4.7 Būtina užtikrinti tinkamos socialinės apsaugos galimybių tvarumą ir finansavimą atsižvelgiant į darbo rinkų pokyčius⁽²¹⁾, siekiant skatinti integraciją, tinkamumą, sąžiningumą ir lygybę platesniu mastu, atsižvelgiant į visuomenės ir ekonomikos augimą.

4.8 Siekiant **vienodo požiūrio ir galimybių**, reikėtų iš anksto nustatyti ES ir nacionalinio lygmens veiksmus: viešosios socialinės išlaidos Europoje yra „neatskiriama Europos socialinio modelio dalis“; Europa dėl savo aukšto lygio socialinės apsaugos, palyginti su kitais pasaulio regionais, visada buvo labai patrauklus žemynas.

4.9 Socialinės apsaugos sistemos turėtų būti pagrįstos **solidarumu** ir **lygybe**, be to, joje neturi būti įmanoma jokia diskriminacija dėl skirtingų asmeninių sąlygų / kilmės ir (arba) užimtumo statuso.

4.10 Apibrėžiant **neįgaliųjų** socialinės apsaugos priemones, reikėtų remtis žmogaus teisių požiūriu atsižvelgiant į Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvenciją. Neįgalieji, kurie negali dirbti, ir jų šeimos turėtų būti apsaugomi „nuo skurdo rizikos ir jų atžvilgiu reikėtų garantuoti tinkamą gyvenimo lygį“⁽²²⁾.

4.11 EESRK prašo, kad valstybės narės visiškai įgyvendintų rekomendaciją, kad pagal nestandartines darbo sutartis dirbantys ir savarankiškai dirbantys asmenys būtų geriau apsaugoti. Socialinės apsaugos sistemas reikėtų (per)projektuoti, kad jos taptų labiau **įtraukios** ir derėtų su 2018 m. MAA rekomendacijomis „Geresnis darbo rinkos ir socialinės integracijos sistemų papildomumas padės visoms pažeidžiamoms grupėms, padės užtikrinti didesnę visų gerovę ir sukurs tvirtesnę socialinę sanglaudą“.

4.12 Kova su nesąžininga konkurencija Europos Sąjungoje ir priemonės kovojant su nedeklaruojamu darbu (taip pat atsižvelgiant į Europos Parlamento vykdomus veiksmus kovojant su nedeklaruojamu darbu) bus naudingos įmonėms, nes didesnė socialinė apsauga ir sumažėjusi nesąžininga konkurencija galėtų turėti **teigiamą poveikį našumui**.

4.13 Visuotinė galimybė naudotis **sveikatos priežiūros** paslaugomis yra kitas pagrindinis rekomendacijos elementas, kuris atitinka Europos socialinių teisių ramsčio 16 principą⁽²³⁾. Kaip parodė Komisijos keliose šalyse atliktas poveikio vertinimas, dėl sutarčių arba darbo rinkos reguliavimo pagal nestandartines sutartis dirbantys ir savarankiškai dirbantys asmenys gali susidurti su ribotomis galimybėmis gauti sveikatos priežiūros paslaugas. Galimybė visiems dirbantiems asmenims ir savarankiškai dirbantiems asmenims pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis turėtų būti privaloma.

4.14 EESRK taip pat teigiamai vertina paskelbtą aktyvesnę bendradarbiavimą su Eurostatu siekiant sukurti **tinkamus rodiklius** pažangai, susijusiai su formalia ir veiksminga aprėptimi ir skaidrumu ir pan., registruoti ir darba, kurio Komisija imsis Socialinės apsaugos komitete socialinės apsaugos **lyginamajai sistemai** sukurti. Tai padės įveikti patikimos duomenų bazės trūkumą ir tiksliau įvertinti pagal rekomendaciją įgyvendintos politikos poveikį.

2018 m. rugsėjo 20 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER

⁽²¹⁾ Žr. BUSINESSEUROPE poziciją dokumentą dėl rekomendacijos dėl socialinės apsaugos galimybių, p. 1, 1 (2018 m. balandžio 19 d.).

⁽²²⁾ Žr. EPF „Rezoliucija dėl neįgaliųjų integracijos ir užimtumo skatinimo“, 2017 m. lapkričio 6 d. (<http://www.edf-feph.org/newsroom/news/social-pillar-edf-adopts-resolution-promote-employment-social-inclusion-persons>).

⁽²³⁾ Europos socialinių teisių ramsčio 16 principas: „Kiekvienas turi teisę laiku gauti įperkamas ir kokybiškas prevencines ir gydymosi medicinos paslaugas“.

PRIEDAS

Toliau pateikiami diskusijų metu atmesti 1.6 ir 2.5 punktų pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota ne mažiau kaip 1/4 balsų:

1.6 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

1.6. EESRK rekomenduoja, kad iniciatyvos, kurių imamasi įgyvendinant rekomendaciją, duotų **atitinkamą naudą ir garantuotų aprūpinimą**, įskaitant apsaugos priemones asmenims, kurie negali pasiekti minimalių teisių į išmokas ribų, visų pirma tiems, kurie negali dirbti, ir jų šeimoms. EESRK ~~nurodo apgailestauja, kad dėl įvairių priežasčių, kaip antai, aprėpties kriterijų ir sprendimo pirmenybę teikti valstybėse narėse vykiančių socialinės apsaugos sistemų problemų šalinimui, iš rekomendacijos pašalintos bazinės pajamos, kaip nurodyta Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Poveikio vertinimas“⁽¹⁾. Tačiau EESRK palankiai vertina valstybėse narėse vykstančias diskusijas dėl bazinių pajamų ir kitų apsaugos priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti aktyvią įtrauktį į darbo rinką ir į visuomenę apskritai. EESRK jau 2013 m. ragino priimti Europos direktyvą, kurioje būtų nustatomos Europos minimalios pajamos, kurios „užtikrintų ekonominę ir teritorinę sanglaudą, apsaugotų asmens pagrindines teises, garantuotų ekonominių ir socialinių tikslų suderinamumą ir padėtų sąžiningai paskirstyti turtą ir pajamas“⁽²⁾.~~

Paaiškinimas

Bus pateiktas žodžiu.

Balsavimo rezultatai

Už 91

Prieš 112

Susilaikė 10

2.5 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

2.5. EESRK nurodo, kad dėl įvairių priežasčių, kaip antai, aprėpties kriterijų ir sprendimo pirmenybę teikti valstybėse narėse vykiančių socialinės apsaugos sistemų problemų šalinimui, iš rekomendacijos pašalintos bazinės pajamos, kaip nurodyta Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Poveikio vertinimas“. EESRK ~~apgailestauja, kad iš Tarybos rekomendacijos pašalintos bazinės pajamos~~. Neseniai atliktame EBPO tyrime teigiama, kad atsižvelgiant į sparčius pokyčius darbo rinkoje, vykstančios diskusijos dėl bazinių pajamų vis dėlto suteikia vertingos informacijos apie tai, kokios socialinės apsaugos nori visuomenė. Jau anksčiau EESRK yra pabrėžęs, kad „minimalių pajamų įvedimas Europoje padės užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, apsaugoti pagrindines žmogaus teises, garantuoti ekonominių ir socialinių tikslų pusiausvyrą ir teisingai paskirstyti išteklius ir pajamas“; Komitetas taip pat ragino priimti pagrindų direktyvą ir „išnagrinėti minimalių pajamų Europoje finansavimo galimybes“.

Paaiškinimas

Rekomendacijos taikymo sritis neapima minimalių pragyvenimo lygį užtikrinančių išmokų. Daugiausia dėmesio skiriama sudaryti palankesnes sąlygoms pasinaudoti socialinės apsaugos priemonėmis toms darbuotojų grupėms, kurios greičiausiai nepateks į valstybių narių socialinės apsaugos sistemas. Taigi nėra reikalo apgailestauti, kad bazinių pajamų sąvoka pašalinta iš Komisijos pasiūlymo. Tačiau EESRK galėtų nurodyti valstybėse narėse ir kituose forumuose, kaip antai EBPO, vykstančias diskusijas. Kalbant apie ankstesnę EESRK nuomonę dėl minimalių pajamų, reikėtų pateikti ir nuorodą į darbdavių grupės poziciją, siekiant aiškiai parodyti nuomonių skirtumus šiuo klausimu. Nuoroda į darbdavių grupės poziciją anksčiau buvo panaudota, be kita ko, EESRK nuomonėse SOC/542 (Europos socialinių teisių ramstis) ir SOC/564 (Socialinio aspekto ir Europos socialinių teisių ramsčio poveikis Europos Sąjungos ateičiai).

⁽¹⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Poveikio vertinimas“, pridedamas prie dokumento.

⁽²⁾ OL C 170, 2014 6 5, p. 23.

Balsavimo rezultatai

Už 92
Prieš 113
Susilaikė 13
